

СТАНОВИЩЕ

от член на НЖ Славка Георгиева Керемидчиева, доктор, доцент в Секцията за българска диалектология и лингвистична география при Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ към БАН

за дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен *доктор*

Автор на дисертационния труд: Маргарита Йорданова Котева, докторант и проучвател в Секцията за българска диалектология и лингвистична география при Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ към БАН

Тема на дисертационния труд: “Названия, свързани с храните и тяхното приготвяне (лексикосемантична характеристика)”

Определено бих могла да кажа, че от момента на зачисляването на темата до този момент – момента на защитата, нейната безспорна актуалност продължава да нараства. Свидетели сме на засилен интерес в обществото към кулинарните традиции, култура и модела на хранене не само на българина, а и в световен мащаб. Но до този момент няма изследване, посветено на лингвистичната страна на традиционната всекидневна българска кухня. Ето защо комплексното проучване на названията, свързани с храните и тяхното приготвяне *в българските народни говори* (неприятен технически пропуск в заглавието на труда е подчертаното уточнение), в лексикосемантичен аспект е изключително актуална и дисертабилна тема, която има и приложно значение.

Дисертантката познава в дълбочина състоянието на проблема и нужната теоретична литература, която тя не само е проучила, но е осмислила и творчески приложила за нуждите на своето изследване. Тя лично е събрала на терен и е ексцерпирала от архивни и публикувани източници огромен по количество материал, с чието организиране, систематизиране и анализиране се е справила успешно. Отрадно впечатление прави и фактът, че М. Котева се е съобразила с направените ѝ препоръки по време на секционното обсъждане на труда ѝ и в този негов последен вариант е добавила нов материал (около 200 номинативни единици) предимно от крайните северозападни български говори.

Избраните методи и подходи на изследване са обусловени от комплексността на темата: в синхронно-типологичния подход (основно е приложен ономазиологичният подход) при описанието системният метод се прилага в съчетание с етнолингвистичния метод и метода на компонентния анализ. Умелото им прилагане е довело до постигането на целите и задачите на дисертацията на много добро научно равнище. М. Котева демонстрира завидна за млад учен научна подготовка, професионално владение на материята, издържан научен, но не и наукообразен стил и затова работата ѝ се отличава с ясен и разбираем език и се чете с интерес.

Подкрепям изцяло заявените от дисертантката приноси в Автореферата. Трудът е не само първо по рода си в нашата научна литература самостоятелно и оригинално изследване на кулинарна диалектна лексика. За пръв път се предлага и **класификационен модел** на диалектна терминологична лексика. Темата е значима, защото научният анализ и заключенията се основават върху материал от цялата българска езикова територия (т.е. на макродиалектно равнище). Изключително добро впечатление прави проектирането на тази лексика в лингвогеографски план не само върху нашия диалектен континуум, но и върху общославянското землище, което е резултат от успешната работа на М. Котева като член на българската национална комисия в Общославянския лингвистичен атлас и познаването на постиженията на българската и славянската лингвогеография. Трудът е особено важен и за целия колектив на Българския диалектен речник, тъй като на практика представя за пръв път тематично организирана богата диалектна *терминологична* лексика с всички варианти и прецизно тълкуване. Той може да послужи за основа и на други бъдещи изследвания в лингвистичен, етнолингвистичен и културен план.

Като научен ръководител на дисертантката помогнах в избора на темата, насочих я към нужната теоретична литература, консултирах я по отделни въпроси на различни етапи от подготовката на труда. Но цялостната разработка на дисертацията от събирането на материала, през неговото организиране до научния анализ, както и научните приноси са нейно лично дело.

Дисертантката има 5 оригинални и приносни публикации по темата и една публикувана рецензия на излязъл в чужбина труд. Всички те са

отпечатани в наши и чужди (руско и чешко) престижни научни списания и сборници.

Авторефератът е изготвен според изискванията на ЗРАС в Република България и Правилника на ИБЕ към БАН. Съдържанието му напълно отразява основните части и приноси на дисертацията.

С оглед на бъдещо публикуване на дисертацията, което препоръчвам, М. Котева би могла да прецизира още веднъж подредбата на фонетичните варианти, единични спорни етимологии, както и да разшири някои културни сведения в отделните части като напр. в частта „Названия на ядки, пуканки и др.“.

Заключение: Поради всички изтъкнати по-горе достойнства и научни приноси на дисертацията давам своята изцяло положителна оценка за нея и убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на проучвател Маргарита Йорд. Котева образователната и научна степен „доктор“.

18. 03. 2015 г.
София

Изготвил:
(доц. д-р Сл. Керемидчиева)